

HET GENTS KERKEPAD (Vervolg)

SINT-JAN-BAPTISTKERK - Emilius Seghersplein

Het gebied buiten de Brugse Poort bezat nog tot het midden van de negentiende eeuw een landelijk karakter. Het werd hoofdzakelijk bewoond door boeren en tuinders. Parochiaal vielen de inwoners onder de geestelijkheid van Sint-Martinus-Ekkergerem.

Door de industrialisatie van de wijk nam het bevolkingsaantal sterk toe. In 1801 ontstond de katoendrukkerij De Smet (Louisiana), in 1811 omgevormd tot katoenspinnerij. Koning Willem I richtte in 1822 het metaalbedrijf Phoenix op. De vlaspinnerij Linière La Lys - de z.g. grote Lys volgde in 1838 en was op dat ogenblik zelfs de grootste textielfabriek van West-Europa.

De oprichting van deze bedrijven trok heel wat volk aan dat een huisvesting zocht in de buurt.

Omstreeks 1850 telde de wijk reeds zeventuizend inwoners. Daarom besloot Mgr. Delebecque de onderpastoor van Ekkergerem Jan-Baptist Otte tot zielzorger te benoemen van de wijk "buiten de Brugse Poort". Hij moest buiten de stadsmuren verblijven.

Op zoek naar een tijdelijk bedehuis kon Jan-Baptist Otte de hand leggen op de danszaal van de guinguette "Champs Elysées" aan de Elyzeese Velden. Otte zelf werd proost benoemd en mocht zijn eerste mis opdragen op zondag 14 september 1851.

Nadat de Staat bij Koninklijk Besluit van 30 september 1854 de parochie erkende werd Jan-Baptist Otte op 19 januari 1855 tot pastoor benoemd.

Bij die voorlopige kapel kon het niet blijven en ook de bisschop wou dat er een nieuwe kerk kwam.

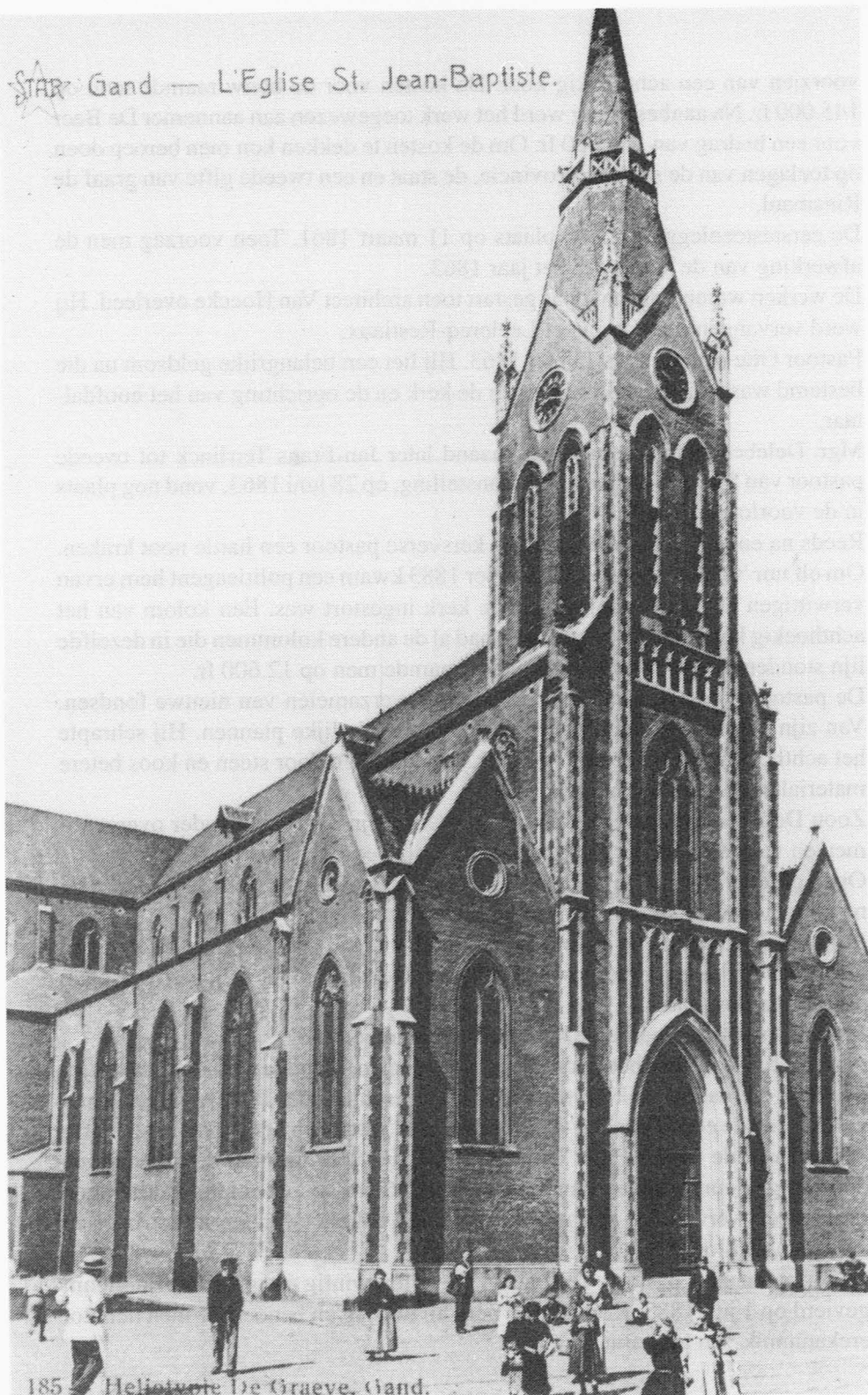
Om de nodige fondsen bijeen te zoeken klopte pastoor Otte aan heel wat deuren aan. Te vergeefs echter. Ten einde raad trok hij op bedevaart naar het Mariaheilgdom te Boulogne. Na zijn thuiskomst ontbood de bisschop hem en kon hem mededelen dat graaf De Rinsmaul een bedrag schonk van 50.000 fr. voor de bouw van een kerk.

Waren de financiële problemen voor een groot deel opgelost dan kwamen nu nieuwe moeilijkheden de kop opsteken. De pastoor wou de nieuwe kerk laten bouwen op de rechteroever van de Brugse Vaart, op de huidige Sint-Jozefparochie. De inwoners van de Rooigemwijk protesteerden en eisten dat de kerk op de Brugse Steenweg kwam. Uiteindelijk werd de knoop doorgehakt en koos men voor de laatste oplossing.

In de buurt van de toenmalige Brugse Steenweg (nu Bevrijdingslaan) kocht pastoor Otte een gewezen molenberg.

Architect Jacques Van Hoecke tekende het plan voor een neogotische kerk

STAR Gand — L'Eglise St. Jean-Baptiste.

185 Heliotype De Graeve, Gand.

St. Jan-Baptistkerk rond 1910.

voorzien van een achthoekig koor. De kosten voor de bouw raamde men op 145.000 fr. Na aanbesteding werd het werk toegewezen aan aannemer De Beer voor een bedrag van 126.000 fr. Om de kosten te dekken kon men beroep doen op toelagen van de stad, de provincie, de staat en een tweede gifte van graaf de Rinsmaul.

De eerstesteenlegging greep plaats op 11 maart 1861. Toen voorzag men de afwerking van de kerk voor het jaar 1863.

De werken waren nog maar pas gestart toen architect Van Hoecke overleed. Hij werd vervangen door architect Leclercq-Restiaux.

Pastoor Otte overleed op 25 mei 1863. Hij liet een belangrijke geldsom na die bestemd was voor de voltooiing van de kerk en de oprichting van het hoofdaltaar.

Mgr. Delebecque benoemde een maand later Jan-Frans Teirlinck tot tweede pastoor van Sint-Jan-Baptist. Zijn aanstelling, op 28 juni 1863, vond nog plaats in de voorlopige kapel.

Reeds na enkele maanden moest de kersverse pastoor een harde noot kraken. Om elf uur 's avonds van de 21 oktober 1883 kwam een politieagent hem ervan verwittigen dat de in opbouw zijnde kerk ingestort was. Een kolom van het achthoekig koor had het begeven en had al de andere kolommen die in dezelfde lijn stonden meegetrokken. De schade raamde men op 12.600 fr.

De pastoor moest dus aan de slag voor het verzamelen van nieuwe fondsen. Van zijn kant wijzigde de architect de oorspronkelijke plannen. Hij schrapte het achthoekig koor, verving het ijzer van de ramen door steen en koos betere materialen voor de kolommen.

Zoon De Beer had ondertussen het werk van zijn overleden vader overgenomen en voltooide de kerk. De totale kostprijs bedroeg 250.000 fr.

Op 7 oktober 1866 kon Vicaris-Generaal De Decker de kerk inwijden. Het meubilair moest toen nog aangeschaft worden.

In 1867 voorzag men de de toren van drie klokken in gegoten staal die gegoten waren in de klokkengieterij van Bochum in Duitsland. Het waren de eerst van die aard in ons land.

Mgr. Bracq consacreeerde de kerk op 23 september 1867.

Pastoor Teirlinck liet het koor in neogotische stijl schilderen door het atelier Bressers die daarna ook de rest van de kerk schilderde. Deze werken waren voltooid op de eerste zondag van oktober 1891 toen men het vijfentwintig jarig bestaan van de kerk vierde. Omstreeks die tijd verving men de oude ramen door de gekleurde ramen van Ladon. In 1976 werden de muurschilderingen grotendeels verwijderd met uitzondering van enkele tafereelen in het koor en enkele medaillons.

Ondertussen had pastoor Teirlinck zijn vijfentwintig jarig priesterjubileum gevierd op 1 juli 1888. Kort daarop nam hij ontslag en benoemde men hem tot erekanunnik van Sint-Baafs.

Emilius Joannes Seghers volgde hem op 12 augustus 1888 op als derde pastoor van Sint-Jan-Baptist. Kanunnik Seghers, beter bekend onder de naam "pasterke Seghers", bleef tot 1917 pastoor van de parochie tot hij in dat jaar benoemd werd tot bisschop van Gent. In 1913 vierde hij zijn vijftienvijftig jaar pastoraat. Ondertussen was hij benoemd tot pastoor-deken van de dekenij "Cis Scaldim" (aan deze zijde van de Schelde). Als bisschop droeg hij zijn eerste pontificale mis op in Sint-Jan-Baptist op 1 mei 1917. Hij overleed in 1927. Door toedoen van pastoor Verschraeghen richtte men in 1933 een gedenksteen op in de kerk onder de vorm van een buste in arduin en brons voor deze - veruit bekendste pastoor van Sint-Jan-Baptist.

In 1900 plaatste Meire een nieuw torenuurwerk.

De eerste elektrische verlichting in de kerk dateert uit 1926.

Tijdens het pastoraat van August Nobels (1931-1938) werd de kerk opgefrist. Toen herstelde men de ramen en herschilderde men het koor en de rest van de kerk.

Bij hun aftocht in 1940 bliezen de Belgische troepen de Bargiebrug op. Dit veroorzaakte heel wat schade aan de kerk.

Nog erger was het in 1944 na het neervallen van een vliegende bom op de parochie.

De herstelwerkzaamheden aan de toren, de ramen en de daken duurden van 1956 tot 1958.

Uit de Sint-Jan-Baptistparochie werden niet minder dan drie nieuwe parochies afgesplitst, namelijk: Sint-Jozef in 1872, Sint-Theresia in 1928 en Malem in 1952.

Het interieur

Het orgel, in 1910 gebouwd door Duprez, kwam er in vervanging van het oude dat geschonken was door Sint-Martinus-Ekkergem. Duprez was een inwoner van de Sint-Jan-Baptistparochie.

Mathias Zens beeldhouwde de kast en Laureys uit Semmerzake restaureerde het orgel in 1974.

De neogotische biechtstoelen, vermoedelijk van de hand van Mathias Zens, zijn voorzien van beeldjes van de H.H. Augustinus, Johannes Nepomucenus, Petrus en Paulus.

Ook het koorgestoelte wordt toegeschreven aan Mathias Zens.

Diezelfde beeldhouwer sculpteerde de preekstoel, een geschenk van de toenmalige voorzitter van de kerkraad Leybaert. De kuip van het meubel is voorzien van de voorstelling van Pinksteren met respectievelijk: Jezus verschijnt aan de Ongelovige Thomas, Jezus zendt zijn apostelen uit, "Laat de kinderen tot mij komen", de prediking van Jezus en de Evangelisten. Op de achterzijde van de kuip: "De H. Joannes de Doper wijst Jezus aan als Messias".

De kerk is versierd met schilderijen: "O.L. Vrouw met kind en de kleine Johan-

nes" (17de of 18de eeuw), een Piëta (eerste helft van de 19de eeuw), "Maria Magdalena" (19de eeuw) en "O.L.Vrouw met kind" (19de eeuw). Op het zijaltaar in het zuidertransept: een Calvarie met Zon en Maan en twee engelen die de zielen in het vagevuur hun verlossing tonen.

Aan beeldhouwwerk bezit de kerk een H. Jozef van de hand van Mathias Zens, een O.L.Vrouw met kind en een H. Hart van Jezus, alle drie uit de negentiende eeuw.

BIBLIOGRAFIE

- Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in België - Architectuur - deel 4 nc - Stad Gent, p. 48.
- Verschraegen Hugonne: Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen. Provincie Oost-Vlaanderen. Kanton Gent II, Brussel 1981.
- Hoste Lode: Rooigem en de Brugsepoort te Gent, in "Ghendtsche Tydinghen" 1990, nr. 6, p. 329/340.
- Uit ons gedenkboek. 100 jaar St.-Jan-Baptist. De bewogen geschiedenis van een kerk (s.l., s.d.).

David MAES
('t vervolgt)
